

Ningú no aprèn les lliçons?

N'hi ha per quedar-se calb de tant estirar-se els cabells. Sembla que ningú no aprèn les lliçons. Les coses passen i tornen a passar i passen de nou, i sempre arriben tard o es fan fonedissos o es perden de vista o s'ofeguen en la retòrica. Vull dir, és clar, aquells que podrien fer-hi quelcom, enlloc de fer declaracions i fer-se retratar per la tele.

Mireu, ara mateix. Les estadístiques indiquen que hi ha més accidents als carrers i a les carreteres que en qualsevol any anterior. Hi ha més automòbils i més motos, però això no és excusa. Ara els ha passat pel cap suggerir que s'haurien d'implantar uns limitadors de velocitat als automòbils. Magnífic! Però resulta que aquests limitadors no limiten, sinó que simplement avisen quan es passa d'una velocitat permesa. Això pot fer més simple posar multes, però no farà que els que condueixin ho fassin fardant pel mòbil, o beguts o fent el boig. El que cal és un limitador que limiti la capacitat del vehicle de passar de la velocitat permesa. I, millor encara, que es prohibeixi la fabricació de vehicles que puguin anar més de pressa del que és permès (amb l'excepció dels vehicles de la policia, les ambulàncies i els bombers). Però qui s'atreveix a prendre mesures que ferien els interessos de tantes grans empreses? Bah! més val que quedin estesos per les carreteres uns quants cadàvers i que sapiguem a quina velocitat anaven abans de ser cadàvers.

I als que vagin masa de pressa, retirar-los el carnet. Quina meravella! Tindrem més gent que conduirà sense carnet. Al pistolero que mata li decomissen l'arma. Però a l'automobilista que mata li decomissen l'automòbil o la moto? No, cal li decomissen el carnet. Que llestos som, oi?

Els transportistes, pagesos i taxistes demanen que el govern rebaixi la part d'impostos del preu de la gasolina. Magnífic, de nou! Així ens augmentaran els impostos als altres. Per què no demanen amb prou força per obligar al govern que s'enfronti a les petrolieres; que trenqui la conxorxa entre les empreses

minoría
d'un

Víctor Alba

que importen petroli, i que hi hagi competència, la qual diuen que fa abaixar els preus? Però és més fàcil fer-nos pagar a tots amb l'abaixada d'impostos a la gasolina i el consegüent augment d'impostos, dels quals no compren benzina, que no pas pressionar per que el govern faci el seu deure i s'enfronti amb els monopolistes del petroli. És clar que, aneu a saber, potser les petrolieres financien les despeses electorals d'algú. I com que hi ha eleccions cada dos per tres...

Sembla que en aquest terreny de les experiències quotidianes ningú no n'aprèn. Per trobar qui ho fa, cal anar a terrenys més especials. Un que sí aprengué les lliçons, de manera ben dura, fou Antonio Campos Crespo. Les seves memòries, recopilades i anotades per Octavio Alberola, *Guerra y cárcel en España* (Virrus), ens conten com un militant comunista, enrolat de milícia a la columna Durruti, després comandant comunista de l'exèrcit regular de la República, i més tard engarjolat durant anys, sabé defugir el sectarisme i

posà la unitat de la lluita per damunt dels interessos de partit. Però no sabem si acabà veient els interessos tèrbols —diplomàcia soviètica, per exemple— que movien els fils.

En gran mesura cenetistes, però també gent d'altres tendències, formaven les columnes que des de Llevant anaren a la lluita. Quan es parla de la Guerra Civil pensem en Madrid i Catalunya, i oblidem la considerable aportació del País Valencià, en homes, en productes (molts d'exportació, la qual cosa significava diners per comprar armes, lleties i medicines). Eladi Mainar Cabanes ens ho explica tot sobre les columnes valencianes a *De milicians a soldats* (Universitat de València). I no defugiu parlar de l'experiència revolucionària, frustrada com tantes altres, de la Columna de Hierro.

Tampoc defugiu parlar dels seus desacords un republicà català, Ramon Noguer i Comet, que fou redactor d'*El poble Català*, un diari de gran tradició, que col·laborà amb la Mancomunitat, el qual dirigí el CADCI (Centre Autonomista de Dependents) i que fou també governador civil republicà de Tarragona. A l'exili, escrigué les seves memòries *Al llarg de la meua vida* (Abadia de Montserrat).

Més dures són les pàgines de Primo Lvi a *Los hundidos y los salvados* (Muchnik), que és el tercer volum de la trilogia que l'escriptor italià, hoste forçat dels camps nazis, dedicà a analitzar els camps d'extermini i els seus efectes en aquells que els sobrevisqueren. Levi, coratjós, tenaç, no aconseguí sobreposar-se als efectes de la seva experiència i, després de donar-ne testimoni, se suïcidà el 1987. Aquest llibre és el seu darrer crit d'ira i de desesperació davant el que els homes són capaços d'arribar a ser.

I si miren en torn, en veurem exemples, potser menys espectaculars, però igualment inquietants, com els de les víctimes del trànsit de les que he parlat més amunt i de la ineficàcia de les autoritats sense autoritat per evitar-les.